

Силабус курсу:

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Чернодубова Елеонора Валеріанівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фінансів і банківської справи

посада

ella.cher.lg@gmail.com

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «**Викладач лабораторних та практичних занять:**», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на надання студентам необхідних теоретичних знань та практичних навичок з питань управління фінансовою санацією підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності в умовах ринкової економіки, формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного володіння сучасними методиками управління фінансовою санацією підприємства, а також опанування основних підходів щодо вибору, обґрунтування та реалізації найбільш ефективних фінансових рішень в процесі управління та розробки фінансової санації підприємства, банку та інших фінансово-кредитних установ.

Розв'язання цих та інших завдань забезпечить засвоєння основ управління фінансовою санацією і банкрутством та набуття практичних навичок аналітика, котрий вміє виявляти фактори і резерви для прийняття оптимальних управлінських рішень щодо відновлення платоспроможності боржника.

Знання і практичні навички, отримані при вивченні курсу, будуть використовуватись у професійному контексті економістів з фінансової роботи.

Результати навчання:

Знати:

- методологію, сучасні вітчизняні і зарубіжні концепції та принципи управління фінансовою санацією підприємства;
- сутність та значення антикризового управління фінансами підприємств в сучасних умовах господарювання;
- традиційні і сучасні методи діагностики фінансової кризи на підприємстві;
- сутність та завдання фінансового контролінгу та його роль в антикризовому управлінні підприємством;
- сутність та основні завдання реструктуризації та реорганізації підприємств як специфічного напрямку антикризового управління;
- економіко-правові аспекти санації та банкрутства неплатоспроможних підприємств;
- особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.

Вміти:

- формувати структуру плану санації;
- розраховувати планові фінансові показники у структурі плану санації;
- визначати обсяг потреби у капіталі для фінансування санації підприємства;
- оцінювати санаційну спроможність підприємства;
- володіти інструментарієм оцінки доцільності реалізації санації підприємства;
- оцінювати рівень розвитку кризи на підприємстві;
- розуміти та визначати фактори, що привели до

виникнення кризових явищ на підприємстві;

- володіти практичними навичками щодо використання внутрішніх та залучення зовнішніх фінансових джерел санації;

- планувати та прогнозувати притоки та відтоки грошових коштів та їх еквівалентів з операційної, інвестиційної та фінансової діяльності в процесі санації;

- визначати обсяг та джерела залучених фінансових ресурсів;

- скласти передавальний та розподільний баланси;

- володіти формами державної фінансової підтримки та інструментами їх застосування у практиці функціонування суб'єктів, що господарюють;

- застосовувати методи державної підтримки з метою санаційної підтримки суб'єктів господарювання;

- використовувати джерела фінансової інформації для оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища;

- використовувати методи санаційного контролінгу та санаційного аудиту;

- акумулювати фінансову інформацію за даними фінансової звітності підприємства;

- проводити експертну оцінку вартості майна підприємства за відповідними методами;

- використовувати фінансову звітність підприємства як інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень в процесі санації;

- формувати інформаційне забезпечення щодо стану зовнішнього середовища;

- оперувати поняттєвим апаратом та використовувати фундаментальні принципи та комплексні методики антикризового фінансового управління для розв'язання фінансових ситуацій;

- проводити критичний аналіз чинних точок зору та досліджень антикризової фінансової проблематики;

- формулювати власну точку зору на розв'язання фінансових проблем;

- відстежувати, вивчати та використовувати передовий досвід у сфері антикризового та санаційного управління.

Передумови до початку вивчення:

навчальна дисципліна інтегрує базові поняття та прийоми загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін: «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Інвестування».

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до організації розроблення та реалізації фінансової санації суб'єктів підприємництва. Володіти принципами і елементами розробки фінансової санації.
2. Здатність продемонструвати знання щодо формування інформаційного забезпечення в системі стратегічного фінансового управління.
3. Здатність продемонструвати розуміння методичного інструментарію управління фінансовою санацією.
4. Здатність розуміти і враховувати економічні та комерційні, соціальні, екологічні, етичні міркування, що впливають на реалізацію фінансових рішень.
5. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;
7. Здатність ідентифікувати причини, форми прояву кризових явищ у діяльності підприємств, бюджетних, банківських і небанківських фінансових установ та мінімізувати негативні наслідки їх прояву.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Сутність управління фінансовою санацією підприємств	2/0/2	Фінансова криза на підприємстві: її економічний зміст, фактори виникнення, види, глибина. Економічна суть санації підприємств. Фінансова санація підприємства: зміст, мета, джерела. Етапи проведення санації підприємства згідно класичної моделі.	Участь в обговоренні Тести
2.	Оцінювання санаційної спроможності підприємств	2/0/2	Сутність, передумови, критерії. Визначення санаційної спроможності підприємства як головна мета санаційного аудиту. Завдання, програма та методика санаційного аудиту. Джерела інформації для проведення санаційного аудиту. Порядок здійснення санаційного аудиту.	Участь в обговоренні Тести
3.	Планування фінансової санації підприємств	2/0/2	Загальна характеристика плану санації. Зміст плану санації. Характеристика складових плану санаційних заходів. Етапи розробки плану санаційних заходів. Розгляд та узгодження плану санації підприємств комітетом кредиторів. Порядок затвердження плану санації господарським судом. Визначення системи раннього попередження та реагування, її завдання та етапи створення. Зміст моделей прогнозування банкрутства: Альтмана, Спрінггейта, Лиса, Тафлера і Тішоу, Беєрмана, У. Бівера, двох факторної експрес-моделі; оцінка можливості їх застосування у вітчизняній аналітичній практиці.	Участь в обговоренні Тести
4.	Види фінансової санації підприємств	2/0/2	Класифікація видів фінансової санації підприємств. Сутність досудової санації підприємства, її мета та критерії. Форми та підстави надання фінансової допомоги підприємству-боржнику під час проведення досудової санації. Диференціація кредиторської заборгованості в	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			ході здійснення досудової санації. Умови прийняття рішення щодо здійснення санації підприємства-боржника у судовому порядку. Порядок проведення зборів кредиторів, утворення комітету кредиторів та їх повноваження при здійсненні санації підприємства-боржника.	
5.	Фінансування санації підприємств	2/0/2	Внутрішні джерела фінансової санації підприємств. Поняття та класифікація внутрішніх фінансових джерел санації. Збільшення вхідних грошових потоків. Форми реструктуризації активів підприємства. Резерви зменшення вихідних грошових потоків. Класифікація зовнішніх джерел фінансування санації підприємств. Напрями зменшення вихідних грошових потоків.	Участь в обговоренні Тести
6.	Реструктуризація підприємств як інструмент фінансової санації	2/0/2	Реструктуризація підприємства: зміст та форми. Фінансова та виробнича реструктуризація, реструктуризація активів, корпоративна реструктуризація. Зміст реструктуризації підприємства як одного з інструментів санації боржника, порядок її проведення. Співвідношення понять «реструктуризація» та «реорганізація», основний зміст реорганізації. Форми реструктуризації: реструктуризація виробництва; реструктуризація (реорганізація)	Участь в обговоренні Тести
7.	Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємств	2/0/2	Необхідність функції та завдання інституту банкрутства. Підстави та порядок порушення справи про банкрутство підприємства. Розпорядник майном боржника, його права, функції та обов'язки. Процедура провадження справи про банкрутство. Порядок визнання боржника банкрутом.	Участь в обговоренні Тести
8.	Особливості фінансової санації та банкрутства окремих категорій	3/0/3	Санація банківської установи. Ліквідація банківської установи. Реорганізація як метод фінансового оздоровлення	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	суб'єктів підприємницької діяльності		банківської установи. Особливості санації та банкрутства страхових компаній. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств. Особливості банкрутства містоутворюючих та особливо небезпечних підприємств	

Рекомендована література

Базова

1. Крутова А.С. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібник. / А.С. Крутова, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова. - Харків: Видавець Іванченко І.С., 2017. -186 с.
2. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібник. / І.М. Зеліско. - К.: Компріт, 2016. - 355 с.
3. Боронос В.Г. Управління фінансовою санацією підприємств: підручник / В.Г. Боронос, В.Г. Плікус. - Суми: СумДУ, 2014. - 457 с.

Допоміжна

1. Говорушко Т. А. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник / Т.А. Говорушко. - К.: ЦУЛ, 2012. - 400 с.
2. Гудзь Т.П. Система раннього виявлення та подолання фінансової кризи підприємств: монографія / Т.П. Гудзь. - Полтава: РВВ ПУСКУ, 2007. - 166 с.
3. Бондаренко О. М. Санаційний аудит – інструмент антикризового управління на авіаційних підприємствах: етапи та порядок його проведення / О.М. Бондаренко, В.П. Пильнова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, 2017. - Вип. 15. - С. 70-75.
4. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О Непочатенко, Н.Ю Мельничук – К.: ЦУЛ, 2013. – 504 с.
5. Марина А. С. Фінансова санація в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства / А.С. Марина, Н.О. Єланська, М.А. Петренко // Бізнес-навігатор, 2019. - Вип. 2. - С. 118-122.
6. Нефьодова І. Програми автоматизації діагностики ймовірності банкрутства підприємства / І. Нефьодова, Я. Якубчак // Адаптивне управління: теорія і практика. Економіка, 2018. - Вип. 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp_2018_5_17
7. Олійник Т. О. Аналіз санаційної спроможності промислового підприємства / Т.О. Олійник, А.М. Шиблова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії, 2018. - Вип. 5. - С. 152-156.
8. Череп О. Г. Дослідження сутності та структури санаційного потенціалу підприємства / О.Г. Череп, А.І. Павленко // Економічний простір, 2019. - № 150. - С. 151-160.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання фінансових послуг [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
5. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
6. www.library.snu.edu.ua – наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля.
7. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
8. <http://zakon2.rada.gov.ua> - база даних "Законодавство України".
9. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_010 - міжнародні стандарти фінансової звітності та бухгалтерського обліку.
10. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
11. Порядок проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків, та підготовки на запити суду, прокуратури або іншого уповноваженого органу висновків про наявність ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства: Наказ Міністерства юстиції України від 26.02.2013р. № 327/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0331-13>

9. Про затвердження Порядку погодження умов і порядку проведення санації державних підприємств до відкриття провадження (проваджень) у справі про банкрутство за рахунок небюджетних джерел фінансування. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/38-2013-%D0%BF>

13. Інформаційний портал про фінансові інвестиції <http://investfunds.ua/>

14. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку <http://www.ufin.com.ua/>

15. Порядок погодження планів санації: Наказ Фонду державного майна України від 04.03.2020 № 403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0334-20>

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладачі: Чернодубова Е.В., Мартинов А.А. – Северодонецьк: Вид-во Східноукраїнського університету імені В.І. Даля, 2021

2. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» (для студентів заочної форми навчання 072 «Фінанси, банківська справа та страхування») / Укладачі: Чернодубова Е.В., Мартинов А.А. - Северодонецьк: Вид-во Східноукраїнського університету імені В.І. Даля, 2021

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні, виконання практичних завдань	35
Тести	25
Іспит	40
Разом	100

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма

	Присутність на всіх заняттях	Контрольна робота	Іспит	Сума
Максимальна кількість балів	20	40	40	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.